

Del I Innledning

Forord

Fra 1.1.2009 fikk FUG utvidet sitt mandat. Vi gikk fra å være Foreldreutvalget for grunnskolen til Foreldreutvalget for grunnsopplæringen, og hjem-skole-samarbeid skulle også innføres på første trinn i videregående skole. Dette har medført at FUG har endret sin profil, utvidet sitt fokus og sin fagkompetanse. I 2009 har mye av tiden til kommunikasjonsrådgiver gått til å utarbeide nye nettsider. Våren 2009 arrangerte FUG et fagseminar sammen med Elevorganisasjonen om frafall i videregående skole, sett fra et foreldre- og elevperspektiv.

Forskning og undersøkelser er blitt brukt som grunnlag og argumentasjon i foredrag, artikler, notater og innlegg. Forskning viser at vi foreldre har stor betydning når det gjelder våre barns læring og trivsel. Vi ønsker å vekke engasjement hos foreldre og formidle til dem at vi må på banen og sammen med skolen støtte våre barn i deres skolegang, ikke bare på barneskolen, men også på ungdomsskolen og i videregående skole. Foreldre kan bidra til å forebygge frafall i videregående skole ved å støtte og motivere de unge til å satse på de fagene hvor de mangler ”den lille innsatsen” for å klare en toer for å bestå i faget.

Det har vært mange viktige høringer som har engasjert utvalget. Høringsarbeidet setter i gang mange gode diskusjoner og prosesser som gir oss en felles forståelse. Utvalgsmedlemmene har også tett samarbeid og dialog mellom møtene for å dele kunnskap og erfaringer. Spesielt i forbindelse med forberedelser til møter og foredrag har utvalget utnyttet hverandres kompetanse.

I 2009 har FUGs utvalg og sekretariat til sammen holdt over 60 foredrag om blant annet hjem-skole-samarbeid, om å være foreldre til barn med nedsatt funksjonsevne, skolering av tillitsvalgte foreldre og mobbing. Det har vært redusert aktivitet på kommunikasjonssiden på grunn av omfattende arbeid med utvikling av FUGs nettsider. I løpet av høsten sluttet FUGs sekretariatsleder og det har medført redusert bemanning i FUGs sekretariat. Siden utvalgsleder har hatt svangerskapspermisjon, har hennes møtevirksomhet, foredragsvirksomhet og annen aktivitet vært noe redusert fra tidligere år.

En stor takk rettes til sekretariatet i FUG. Det har vært et sekretariat som har bidratt med sin kunnskap, kompetanse og støtte. De har vært tilgjengelige og gjort det mulig for oss i utvalget å få gjennomført vårt arbeid på en så tydelig måte.

Et engasjert utvalg med en drøm om å forandre skolehverdagen til våre barn til et enda bedre sted å lære, går inn i et nytt år med et brennende hjerte.

A handwritten signature in black ink, reading "Loveleen Rihel Brenna". The signature is written in a cursive, flowing style with a long horizontal stroke at the end.

Loveleen Rihel Brenna

Del II FUGs virksomhet 2009

Vi viser til St. prp. nr. 1 (2008-2009) for Kunnskapsdepartementet og Budsjetttinnst. S. nr. 12 (2008-2009) og tildelingsbrevet til Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG).

I brev om tildeling for 2009 heter det om FUGs ansvar og hovedoppgaver:

2. Ansvar og hovedoppgaver

Foreldreutvalget for grunnopplæringen (FUG) er et selvstendig rådgivende organ for Kunnskapsdepartementet i saker om samarbeid mellom skole og hjem. FUG skal arbeide for godt samarbeid mellom skole og hjem, og skal ivareta foreldrenes interesser i skolesammenheng, jf. forskrift til opplæringsloven § 20-1. FUG skal videre arbeide for å styrke foreldreengasjementet og foreldreinnflytelsen i grunnskolen gjennom informasjon, skolering og veiledning overfor foreldre. Utvalget har et spesielt ansvar for å stimulere dialogen mellom hjem og skole. Det er en viktig oppgave for utvalget å bidra til å få alle foreldre med i dette arbeidet.

FUGs mandat er vedtatt utvidet til å gjelde også det første året i videregående opplæring, jf. Innst. O. nr. 51 (2007-2008) og Ot.prp. nr. 40 (2007-2008), jf. også St.meld. nr. 16 (2006-2007) ... og ingen sto igjen og Innst. S nr. 164 (2006-2007).

Mandatutvidelsen gjelder fra 1. januar 2009.

I samme dokument er det presisert at FUGs rådgivende funksjon overfor Kunnskapsdepartementet omfatter utdanningsmyndighetene generelt. I kapitlet om samarbeid med andre aktører står følgende å lese:

FUGs rådgivende funksjon overfor Kunnskapsdepartementet omfatter også Utdanningsdirektoratet. FUG skal fortsette samarbeidet med Utdanningsdirektoratet, herunder fylkesmennene, i saker der foreldreperspektivet er til stede. I saker som gjelder informasjon og veiledning til foreldre, skal FUG samordne sine aktiviteter med direktoratet og fylkesmennene.

FUG skal videreføre samarbeidet med samiske foreldre og deres organisasjoner. FUG skal for øvrig samarbeide med aktuelle aktører på områder der hvor dette er relevant.

Mål for 2009

I tildelingsbrevet til FUG for 2009 foreligger det føringer og krav om at samarbeidet mellom hjem og skole skal komme elevene til gode, slik at elevene

får et best mulig utbytte av opplæringen. Dette fordi et godt samarbeid kan medvirke til å jevne ut sosiale forskjeller mellom elevene.

FUGs mandatutvidelse skal medvirke til å gjøre foreldre til bedre rådgivere for barna sine i overgangen fra ungdomsskole til videregående opplæring og slik bidra til å hindre frafall.

Føringene er konkretisert i følgende mål:

FUG skal i 2009

- *medvirke til å øke elevenes læringsutbytte gjennom et godt samarbeid mellom hjem og skole*
- *medvirke til å øke kompetansen i hjem-skole-samarbeid for de ansatte i skolen*
- *medvirke til å få flere foreldre engasjert i opplæringen*

5.1 Resultatkrav for 2009

FUG skal i 2009

- *i sin rolle som rådgivende organ for Kunnskapsdepartementet, herunder Utdanningsdirektoratet, bidra aktivt med synspunkter på aktuelle saker*
- *bidra til kommende forskriftsendringer vedrørende mandatutvidelsen i samarbeid med departementet og dets underliggende organer*
- *gjennom målrettede tiltak bidra til økt kompetanse i foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU), dette for å styrke foreldrenes medvirkning i skolen og foreldrerollen i barnas læring*
- *fortsette å informere skoleverket og lærerutdanningene om den rollen foreldre har for elevenes opplæring, dette for å øke kompetansen i hjem – skole-samarbeid for de som jobber i skolen*
- *medvirke til utjevning av sosiale forskjeller mellom elever ved å fortsette å arbeide for at alle foreldre engasjerer seg i opplæringen, uavhengig av sosial bakgrunn. Dette kan gjøres bl.a. ved å spre kunnskap om sammenhengen mellom foreldrestøtte og elevenes motivasjon, jf. resultatene fra prosjektet ”Minoritetsspråklige foreldre – en ressurs for elevenes opplæring i skolen”.*
- *fortsette å gi informasjon og veiledning til foreldre, særlig tillitsvalgte foreldre, inkludert kommunale foreldreutvalg (KFU)*
- *bidra med informasjon og veiledning til foreldre vedrørende reformen Kunnskapsløftet, relevante stortingsmeldinger, strategier m.m.*

FUGs rolle

FUG skal i samarbeidet mellom hjem og skole på alle nivåer i skolesystemet være:

- **Kunnskapsleverandør**
 - o Initiere, samle og formidle forskning om hjem-skole-samarbeid og om foreldre som ressurs i barns læring
- **Brobygger**
 - o Skape dialog og bygge relasjoner mellom FUG, utdanningsmyndighetene og sentrale aktører
 - o Stimulere til samarbeid både på skole- og kommunenivå
- **Skolepolitisk aktør**
 - o Være pådriver for at utdanningsmyndighetene ivaretar foreldrenes rettigheter
 - o Øke foreldremedvirkningen i skolen

Aktiviteten i 2009 – tiltak og resultater

I årsrapporten for 2009 skal FUG redegjøre for aktiviteten i 2009 og gi en vurdering av de resultatene som er oppnådd i forhold til resultatmålene gitt i tildelingsbrevet. Årsrapporten må inneholde rapporteringer om virksomheten og relevante statistiske opplysninger. Det må redegjøres for hva de tildelte midlene er brukt til og hvilke resultater som er oppnådd, og det må gis en vurdering av innsats og oppnådde resultater i forhold til de målene som var satt for budsjettåret. FUG skal også redegjøre for hvordan informasjonsrollen er gjennomført.

Årsrapporten er disponert i samsvar med resultatkravene i tildelingsbrevet og ut fra prioriterte satsninger i virksomhetsplanen. Dette innebærer at FUG rapporterer innenfor følgende tre hovedområder:

1. Være rådgivere overfor offentlige myndigheter slik at foreldre blir sett på som en naturlig samarbeidspart og ressurs i utvikling av skolen. FUG vil bidra i arbeidet med de nasjonale strategier. Utjevning av sosiale forskjeller, kvalitetsutvikling i skolen og arbeid for å hindre frafall i videregående er sentrale områder. FUG vil arbeide for at myndighetene og skoler i større grad tar ansvar for informasjon til foreldre. FUG vil også formidle forskning som dokumenterer foreldres betydning for barns læring.
2. Være rådgivere overfor foreldre ved å motivere for engasjement og deltagelse i skolens rådsorganer og spre kunnskap om den viktige rollen alle foreldre har for elevenes læring og skolemotivasjon.

Skolestartsendingen er en viktig satsing for å nå ut til enkeltforeldre. FUG vil også satse på skolering av og materiell til tillitsvalgte og arbeide for et bedre skolemiljø.

3. Redegjøre for hvordan informasjonsrollen er gjennomført.

FUG- og AU-møter

I løpet av 2009 er det avholdt 5 FUG-møter og 7 møter i arbeidsutvalget. Alle møtene er blitt avholdt i Oslo.

Utvidet mandat

En av hovedsakene i 2009 har vært oppfølgingen av at FUG fra og med 01.01.09 fikk utvidet sitt mandat til å omfatte første året i videregående opplæring. Dette krever forskriftsendringer og kompetanseheving i både utvalg og sekretariat. Det utvidede mandatet innebærer utvidet målgruppe, flere samarbeidsparter, ny grafisk profil og nytt materiell.

I samarbeid med Elevorganisasjonen ble det avholdt et seminar om foreldreinvolvering i videregående skole 2. april. På programmet var kontaktlærere, foreldrerepresentanter og skoleledere fra videregående skoler som allerede har et godt hjem-skole-samarbeid. I tillegg var det forskningsinnlegg om læringsmiljøet som beskyttelsesfaktor mot frafall og et spesielt blikk på strukturen som ligger i yrkesopplæringen. Seminaret var tenkt både som en kompetanseheving for sekretariat og utvalg og som et begynnende samarbeid med fylkesmennene.

FUG har hatt kontakt med forskningsmiljøer i Oslo og Trondheim (NIFU STEP og SINTEF) som i en årrekke har forsket på frafallsproblematikk og evaluert tiltak mot frafall i videregående opplæring.

Utdanningsdirektoratet ble pålagt i et oppdragsbrev å samarbeide med Elevorganisasjonen og FUG. Som en del av dette hadde FUG et møte med KS og inviterte deretter fylkesmennene til å komme med innspill på skoler i sine respektive fylker som allerede hadde et godt hjem-skole-samarbeid. Det innsamlede materialet (kom også inn fra andre aktører, som gjennom samarbeid med NAFO), ble vurdert av Utdanningsdirektoratet i samråd med FUG og dannet grunnlag for tilrådingen om forskriftendring og det påfølgende arbeidet med å utarbeide forskrifter for hjem-skole-samarbeid i videregående opplæring. Det har generelt vært et fokus på kompetanseoppbygging på dette feltet i FUG, både når det gjelder å få overblikk over relevant forskning, aktuelle samarbeidspartnere for FUG og konkrete tiltak som allerede er i bruk med gode resultater.

AKTIVITETER KNYTTET OPP MOT UTDANNINGSMYNDIGHETENE

Etatsstyringsmøter

Det har vært holdt to etatsstyringsmøter mellom Kunnskapsdepartementet og FUG. Dette er helt nødvendige og gode møter, blant annet fordi de har fokus på hvilke saker departementet jobber med og hvilke saker som vil komme i nær framtid. På møtene åpnes det for prinsipielle drøftinger og avklaring av samarbeidsformer. Signaler fra etatsstyringsmøtene brukes av utvalget som utgangspunkt for oppfølging mellom møtene.

Det varierer i hvilken grad FUGs innspill får innvirkning på prosesser. For FUG er det viktig å få god informasjon fra departementet i forkant når det arbeides med saker av interesse for FUG, slik at utvalget har mulighet til å involvere seg underveis.

Representanter fra KD inviteres til FUG-møter, både for gjensidig orientering og for å gi informasjon om saker det arbeides med til enhver tid. FUG har god erfaring med disse møtene. FUG-medlemmene gir uttrykk for at de synes det er verdifullt med førstehånds informasjon om aktuelle saker i KD.

Møter og samarbeid med politisk ledelse i KD

I samsvar med tildelingsbrevet har det vært to årlige faste møter mellom FUG og politisk ledelse i Kunnskapsdepartementet.

På FUG-møtet i november møtte utvalget den nye kunnskapsministeren, Kristin Halvorsen.

Møter med KUF-komiteen på Stortinget

FUG holder ellers løpende kontakt med utdanningskomiteen i Stortinget.

Møter og samarbeid med Utdanningsdirektoratet

FUG-leder og sekretariatsleder har faste møter med ledergruppen i Utdanningsdirektoratet. Det har vært meget god kontakt mellom Utdanningsdirektoratet og FUG i 2009. Representanter fra Udir har vært til stede på FUG-møter, i tillegg har det vært møter mellom FUG og Udir på ledernivå. Sekretariatet har også hatt møte med kommunikasjonsavdelingen og andre medarbeidere i direktoratet.

Av viktige kjernesaker for FUG kan nevnes samarbeid om forskrifter for hjemskole-samarbeid i videregående opplæring, samarbeid rundt elevenes arbeidsmiljø

nedfelt i opplæringslovens kap. 9a og felles innsats for å få Foreldreundersøkelsen til å bli et obligatorisk tilbud til foresatte.

Samarbeid med utdanningsdirektørene

FUG-leder har deltatt på ett møte med utdanningsdirektørene.

I Rogaland er det et meget godt regionalt samarbeid mellom utdanningsdirektøren og FUG. Samarbeidsmodellen er et godt eksempel for andre fylker.

Høringsarbeid

Å avgi høringsuttalelser er en viktig del av FUGs oppgave som rådgivende organ for KD og Utdanningsdirektoratet. Gjennom høringsuttalelser klargjør FUG sitt syn på aktuelle saker, og har muligheten til å påvirke.

I 2009 har FUG uttalt seg om følgende saker:

- [Innstillingen til utvalget for fag- og yrkesopplæringen/ Karlsenutvalget](#)
- [Gratis leksehjelp - bidrag til sosial utjevning?](#)
- [Plikt til foreldresamarbeid også i private skoler](#)
- [Bedre læring for barn og unge med særskilte behov?](#)
- [Bortvisning av elever](#)
- [Retningslinjer for veiing og måling i skolehelsetjenesten](#)
- [Veileder om reklame i skolen](#)
- [Forslag til endringer i læreplanen for fellesfaget matematikk](#)
- [Vurdering](#)
- [Krav om språklig parallellutgave](#)
- Rett til fysisk aktivitet

Alle FUGs høringsuttalelser publiseres i sin helhet på www.fug.no, under: Om FUG/Høringer og meldinger.

Deltakelse i ulike arbeids- og referansegrupper

FUG deltok i 24 arbeids- og referansegrupper på nasjonalt nivå i 2009. Flertallet av referansegruppene er i regi av Utdanningsdirektoratet eller i regi av Utdanningsdirektoratets underliggende virksomheter. FUGs viktigste bidrag i disse gruppene er å representere foreldrestemmen. Det er fremdeles ikke alle instanser som har tatt med foreldreperspektivet i sin tenkning.

Møter med sentrale aktører på nasjonalt nivå

I tillegg har FUG, vesentlig FUG-leder og representanter fra sekretariatet, hatt jevnlig møter med Elevorganisasjonen, Utdanningsforbundet og andre der man har diskutert skolepolitiske saker av felles interesse. Disse møtene er av stor verdi, saker av gjensidig interesse er tatt opp og drøftet. Samarbeidet er et viktig ledd i strategien for at sentrale aktører skal ta ansvar for utvikling av hjem-skole-samarbeid og økt foreldremedvirkning.

Samarbeid i Nordisk Komité (NOKO)

Det er et godt samarbeid mellom de nordiske foreldreorganisasjonene gjennom Nordisk Komité. Komiteen består av lederne for foreldreorganisasjonene i de nordiske landene. Sekretariatslederne er med på annethvert møte i NOKO. Møtene og formannsvervet går på omgang. Sekretariatsoppgavene ivaretas av den danske foreldreorganisasjonen Skole og Samfund.

Våren 2009 var FUG på Færøyene og holdt foredrag om samarbeid hjem-skole. Seminaret var i regi av vår søsterorganisasjon på Færøyene og oppfølging av et foredrag som ble holdt på Nordisk Seminar i Danmark i 2006.

Norge har formannskapet

FUG-leder har for tiden ledervervet og innehar dette inntil den neste nordiske konferansen som avholdes i Norge i september 2010.

Samarbeid med Nordisk ministerråd

I 2009 er det etablert et samarbeid med Nordisk Ministerråd. Målsettingen er gjennom dialog med ministerrådet å sikre at foreldreperspektivet blir integrert i deres arbeid mot frafall i videregående opplæring, og i relevant forskning som blir initiert av ministerrådet. Samarbeidets ytterligere innhold og art vil bli nærmere drøftet i 2010. Det er ønskelig å invitere Nordisk ministerråd til NOKOs konferanse i 2010.

Saker av felles interesse

Mange saker er av felles interesse for de nordiske landene, for eksempel forskning om hjem-skole-samarbeid, kompetanse om hjem-skole-samarbeid i lærerutdanningen, foreldrenes rolle i kvalitetsutvikling og skolevurdering, mobbing - skolens ansvar og foreldrenes rolle. Møtene brukes til å utveksle erfaringer, gi innspill og foreslå tiltak.

Det ble i 2008 besluttet at NOKO skal søke midler fra Nordplus Horizontal-programmet med tanke på å utvikle utdanningsmodul vedrørende hjem-skole-samarbeidet i lærerutdanningen. Søknad ble sendt i februar 2009, og ble innvilget. FUG har knyttet til seg Høgskolen i Sogn og Fjordane som samarbeidspart.

Møter i 2009

Det har vært avholdt to møter i Nordisk Komité i 2009. Det første møtet ble avholdt i Oslo den 20. og 21. mars og det andre møtet var i København den 25. – 26. november.

European Parent's Association (EPA)

FUG besluttet i 2009 å søke om medlemskap i den europeiske foreldreorganisasjonen EPA fra og med 01.01.10. To representanter deltok på EPAs generalforsamling i København i juni.

Manifest mot mobbing

FUG er en av manifestpartene. FUG er medansvarlig for følgende tiltak:

- Samle og spre kunnskap om hvordan skolene kan arbeide for å skape gode læringsmiljø gjennom blant annet Program for inkluderende lærings- og oppvekstmiljø
- Revidere og distribuere veiledningsmateriell om skolemiljøutvalg
- Bidra til å avklare forventninger og fellesansvar mellom hjem og skole blant annet gjennom foreldremøter og nettverksgrupper
- Holde foredrag om foreldres og foresattes oppgaver og ansvar for å bekjempe mobbing
- Gi råd og hjelp til foreldre og foresatte på e-post og telefon

Utdanningsmyndighetenes ansvar for informasjon til foreldre

FUG bruker en stor del av sine ressurser til informasjonsarbeid overfor foreldre. Men også utdanningsmyndighetene har et stort ansvar for å gi informasjon og kunnskap til foreldre om nye reformer, rettigheter og foreldremedvirkning i skolen.

FUG arbeider fortsatt systematisk for at utdanningsmyndighetene skal påta seg og se sitt ansvar for å utarbeide informasjon til foreldre.

Det er et hovedmål at utdanningssystemet, inkludert KS, tar sin del av ansvaret for å bidra til at skoleeier bedrer informasjon og veiledning til foreldre og at dette kommer klart fram i skoleeiers systemer og rutiner. FUG ser, gjennom en mengde henvendelser fra enkeltforeldre, at skoleeiere svikter på dette området. Bedre informasjon og veiledning vil, slik FUG ser det, demme opp for alle de henvendelsene som kommer til utvalget og til sentrale utdanningsmyndigheter

AKTIVITETER KNYTTET OPP MOT FORELDRE – SPESIELT TILLITSVALGTE FORELDRE

Samarbeidsløftet i Ullensaker kommune

FUG har i 2009 vært involvert i et prosjekt om utvikling av hjem-skole-samarbeidet i Ullensakerskolen. Alle grunnskoler har deltatt og assisterende kommunaldirektør har vært prosjektleder.

Målet for prosjektet er at bedre hjem-skole-samarbeid skal medvirke til bedre læringsmiljø og læringsutbytte, og at det skal føre til økt foreldreengasjement.

FUG har vært tungt inne i prosjektet og bidratt i prosjektgruppe, referansegruppe og med skolering. Det har vært egen kursing av rektorene. For øvrig har ansatte i sekretariatet holdt foredrag på alle 14 skolene i kommunen. Noen steder har det vært felles foreldremøte for lærere og foreldre, andre steder har det vært skolering av tillitsvalgte foreldre. Det har vært opp til skolene å komme med bestilling. Rektorer, FAUene og FUG har kommet med tilbakemelding på opplegget.

Et slikt prosjekt må knyttes opp mot FAUene dersom det skal være aktuelt å gå inn i noe tilsvarende senere.

Foreldrekonferanse for tillitsvalgte foreldre

FUG arrangerte en nasjonal konferanse for tillitsvalgte foreldre 24.-25. oktober 2009 for ca. 80 deltakere. Tidligere har konferansen vært for representanter fra kommunale foreldreutvalg.

FUG ønsker imidlertid å nå ut til alle tillitsvalgte foreldre og åpnet derfor opp for at også enkeltskoler kunne sende en representant. Informasjon om konferansen ble lagt ut på våre hjemmesider og det ble sendt brev til samtlige kommuner med oppfordring om å viderefremme informasjon om konferansen til alle skoler i kommunen.

Temaer på konferansen var ”Mobbing”, ”Hva sier forskning om hjem-skole-samarbeid”, ”Rektors rolle”, ”Kommunen/skoleeiers rolle” og ”Elevperspektivet”. Det var spesielt fokus på ungdomstrinnet i forhold til problematikken med frafall i videregående skole. Det er viktig at foreldreengasjementet opprettholdes på ungdomstrinnet.

Deltakerne fikk velge tema for gruppearbeid i forkant av konferansen.

Evalueringen av konferansen viste at deltakerne hadde stort utbytte av denne samlingen og ønsket å videreføre engasjementet til egne skoler og kommuner. Foredragsholderne fikk svært gode tilbakemeldinger. Den årlige konferansen er en fin måte å markedsføre FUG på, vi når ut til enkeltforeldre og klarer å vekke engasjement og formidle kunnskap.

Regionale hjem-skole-konferanser i Rogaland

Siden 2007 er det avholdt én årlig regional hjem-skole-konferanse i Stavanger. Konferansene ble arrangert i samarbeid mellom FUG, Fylkesmannen i Rogaland, KS og Utdanningsforbundet. Erfaringene fra konferansene var så god at det i 2009 ble avholdt to regionale konferanser i Rogaland; en i Stavanger og en i Haugesund. Temaet for konferansene var ”Å gjøre en forskjell – hvordan kan foreldre bidra”.

Det var rundt 80 deltakere på begge samlingene, i hovedsak tillitsvalgte foreldre. FUG hadde et innlegg om foreldremedvirkning.

FAU-utsendingene

Direkte og hyppig kontakt med FAUene (og samtidig skolelederne) er viktig for å oppfylle kravene til kompetansehevingen av tillitsvalgte foreldre.

Tilbakemeldinger viser at disse utsendelsene kan bidra til å øke aktiviteten og engasjementet i rådsorganene på den enkelte skole. Det er en økning av treff på FUGs to nettsted i etterkant av utsendingene og påmelding til nyhetsbrevene.

Det ble i 2009 sendt ut to FAU-sendinger. Det ble sendt to identiske brev til hver skole, ett til rektor og ett til FAU-leder. I siste utsendelse i 2009 ble det lagt ved to eksemplarer av både brev og brosjyrer, til rektor og FAU-leder.

Innhold i utsendelsen mars 2009:

- Brev fra utvalgsleder (om blant annet foreldreundersøkelsen)

- FUG-aktuelt med bestillingsliste på ene siden og informasjon om Manifest mot mobbing, informasjon om nytt mandat for FUG og omtale av heftet ”Foreldremøter”.
- Brosjyren ”Foreldrepraten” og en informasjonsfolder fra Utdanningsdirektoratet om kartleggingsprøver for 1. – 3. trinn.

Innhold i utsendelsen november 2009:

- Brev fra utvalgsleder (om blant annet skolemiljø og læringsmiljø)
- FUG-aktuelt med omtale av Foreldrekonferansen som var i oktober, om nye nettsider i 2010, og oversikt over oppdaterte publikasjoner nedlastbare fra nett.
- ”Foreldreplakaten” og informasjonsfolder om Bedre læringsmiljø fra Utdanningsdirektoratet.

Det er alltid en økt etterspørsel i etterkant etter materialet som blir løftet fram i utsendelsene. Fra 2010 vil FUG ha de fleste av publikasjonene nedlastbare fra nett. Derfor var det et mål å få sendt ut det nåværende materialet, slik at FUG ikke ble sittende igjen med et lager av brosjyrer og gi FAUene mulighet til å få brosjyrer til skolering av tillitsvalgte foreldre (FAU, Samarbeidsutvalget, Driftsstyret, Kommunale foreldreutvalg med flere).

Det er et mål med de oppdaterte nettsidene at disse utsendingene forsterkes ytterligere ved at man får et parallelt løp mellom utsendelsene og FUGs nettside.

Våre stikkprøver viser at materialet i hovedsak kommer fram. Dessverre har FUG ingen mulighet til å sende ut informasjonen elektronisk. Dette er en direkte følge av at det ikke finnes en sentral base med oversikt over disse. Det er heller ikke mulig å kjøpe adresselapper til FAU ved skolene. Det er derfor grunn til å anta at der hvor materialet ikke har kommet fram til FAUene, har dette sin årsak i sviktende distribuering internt på skolene.

FUGs femårige prosjekt *SKAP dialog*

FUG ønsket med denne kampanjen å skape ekstra oppmerksomhet rundt den betydning foreldrene har for barnas læringsutbytte. For at skolen kan dra nytte av den ressursen som foreldrene utgjør, og for å finne fram til gode læringsstrategier for den enkelte elev, er det viktig at skolen legger til rette for gode samarbeidsformer mellom hjem og skole.

FUG utviklet og sendte ut materiell til foreldre og kontaktlærere på 1. trinn i 2007. I 2008 kom neste utviklingstrinn i prosjektet ved at utsendelsen ble utvidet til også å omfatte foreldre og kontaktlærere på 8. trinn.

Mange undersøkelser viser at foreldre blir mer fraværende i forhold til hjem-skole-samarbeidet på ungdomstrinnet. Kampanjen har derfor hatt som et hovedmål å formidle kunnskapen om den viktige rollen foreldre fremdeles har i forhold til barnas læringsresultater og sosiale utvikling på dette stadiet i skolen. Videre tyder tilbakemeldinger på at kontakten mellom hjem og skole fortsatt i stor grad preges av enveis informasjon til foreldrene, og at foreldreengasjementet er mindre på ungdomstrinnet enn på barnetrinnet. Et viktig delmål for kampanjen har derfor vært å bidra til en toveis kommunikasjon og reell dialog og medvirkning, dette spesielt med tanke på oppfølging av St.meld. nr. 31 (2007-2008) Kvalitet i skolen. Et annet delmål har vært å oppfordre foreldrene til å danne nettverk – både for å bli kjent med hverandre og hverandres barn og slik være med på å skape et bedre læringsmiljø for ungdommene.

Prosjektgrunlaget

FUGs erfaring er at det er stor variasjon i skolehverdagen når det gjelder kvaliteten på hjem-skole-samarbeidet. Det er flere kommuner og enkeltskoler som allerede har forpliktende og godt innarbeidet planarbeid for hjem-skole-samarbeid. Et vesentlig langsiktig mål for kampanjen er å løfte fram disse gode eksemplene – kommuner og enkeltskoler som har gjort en pionerinnsats og fått et aktivt og godt skolemiljø gjennom et hjem-skole-samarbeid til beste for elevenes læringsmiljø og læringsutbytte.

Kampanjen er planlagt over en femårsperiode fra 2007 til 2011, og visjonene for oppnådd resultat ved kampanjeslutt er følgende:

- Alle kommuner/skoler har en forpliktende plan for hjem-skole-samarbeid som skolen må rapportere på og blir målt på
- Kamp om å bli foreldrekontakt
- Alle lærerstudenter har 5 vekttall vedrørende relasjonsbygging og samhandling med hjemmet

Det som er ønskelig som etterlatt inntrykk av kampanjen er:

- Hjem-skole-samarbeid er viktig for barnas læringsmiljø og læringsutbytte
- Viktig med foreldrefelleskap

Gjennomføringen av kampanjen

Kampanjen er gjennomført i henhold til planen både når det gjelder kostnader og tid. En betydelig del av kostnadene er knyttet til selve utsendelsen. Iberegnet her er dekning av høyere portoutgifter for sendingene, kr 100.000,- ved at brosjyren om kap. 9a ble lagt ved, dekket av Utdanningsdirektoratet. Materiellet ble sendt ut før skoleslutt på våren, og kampanjewebben var klar til skolestart.

Når det gjelder kvalitet, har vi har fått mange positive tilbakemeldinger om materiellet fra skolene, og flere skoler ønsker materiell til flere trinn.

Evaluering

Evalueringene i 2007 og 2008 har vært verdifulle i utviklingen av retningslinjene for kampanjen. Evalueringen i 2009 var ett grep for å forbedre kampanjen ytterligere. Det ble etablert tre fokusgrupper: En med foreldre fra mellomtrinnet, en med foreldre fra ungdomsskolen og en gruppe med kun tillitsvalgte foreldre. Dette for å se om det var forskjell i behovene mellom vanlige foreldre og de tillitsvalgte. Denne kvalitative undersøkelsen viste at FUG fortsatt har et betydelig arbeid foran seg med å gjøre seg kjent for foreldre. FUG fikk svært gode tilbakemeldinger både på kampanjemateriellet og andre publikasjoner som ble vist frem. Noen hadde også vært inne på nettsidene i forkant av at fokusgruppene møttes og ga uttrykk for at de var gledelig overrasket over informasjonen som var å finne der. Konklusjonen er at FUGs materiell og informasjon anses som relevant og nyttig for foreldrene, men vi kan forenkle informasjonen på materiellet noe og heller legge mer ut på nettet. I tillegg er det en utfordring for FUG å gjøre foreldrene oppmerksom på at dette materiellet i det hele tatt finnes.

FUG har utviklet kampanjen *SKAP dialog* i samarbeid med Utdanningsdirektoratet, Utdanningsforbundet, KS, Skolenes landsforbund og Norsk Skolelederforbund.

Skoleringsmateriell

Etter FUGs mening er skolering av tillitsvalgte foreldre viktig for at rådsorganene skal fungere godt. For å hjelpe skolene i dette arbeidet, har FUG utarbeidet et opplegg for skolering av foreldrekontakter og medlemmer av FAU. Opplegget består av lysarkserier som kan lastes ned fra nettet og suppleres med heftene fra FUG. FUG anbefaler at skoleringen bør skje i samarbeid mellom rektor og FAU. Når det gjelder selve trykksakene, har det blitt foretatt opptrykk av følgende skoleringsmateriell/ hefter:

- Foreldreplakaten (bokmål på ei side og nynorsk på andre siden): 15 000 i opptrykk
- Foreldremøter (bokmål og nynorsk): 5000 i opptrykk
- Kontaktboka (bokmål og nynorsk): 130 000 i opptrykk, skal sendes ut med skolestartkampanjen de to neste årene.

Nedlastbare publikasjoner på www.fug.no

I løpet av høsten/vinteren 2009 ble de mest sentrale publikasjonene til FUG reviderte. Publikasjonene fikk nytt design etter ny grafisk profil og laget slik at det skulle være lett å laste de ned fra nett og skrive de ut. Bokmål- og nynorskversjonene var klare på www.fug.no 20.12.09. De samiske versjonene kommer i løpet av første månedene i 2010.

Følgende publikasjoner ble revidert og klare i 2009:

- Medlem av FAU
- Medlem av Driftsstyret
- Kommunale foreldreutvalg – et idéhefte
- Medlem av samarbeidutvalget
- Stopp mobbing! Gode råd til foreldre
- Foreldre teller!
- Foreldreplakaten (på flere språk).

Rådgivning – telefon og e-post

I 2009 behandlet FUG ved sekretariatet totalt 465 rådgivningssaker rettet mot enkeltforeldre og tillitsvalgte foreldre. FUG mottok 205 rådgivningssaker via e-post og 260 rådgivningssaker på telefon. Å svare på henvendelser fra enkeltforeldre er tidkrevende. Det er også i lys av dette FUG jevnlig tar opp med departementet, Utdanningsdirektoratet m.fl. nødvendigheten av at utdanningssystemet videreutvikler sitt informasjonsarbeid overfor foreldre. FUG er også kjent med at det kommer enkelthenvendelser til KD og Utdanningsdirektoratet.

De aller fleste sakene handler om tillitsvalgte foreldre og deres oppgaver, organisering av undervisningen og det fysiske og psykososiale skolemiljøet. I tillegg er det en del henvendelser om gratisprinsippet, generelt om foreldrenes oppgaver og om spesialundervisning. Mange av spørsmålene er av en slik art at FUG kan henvise videre til hvor i utdanningssystemet foreldrene kan henvende seg, og opplyse om hvilke rettigheter de har. FUG anser at dette er en viktig del av FUGs oppgave, blant annet fordi rådgivningssakene gir en god føler med hva foreldre oppfatter som problematisk, og hvor i utdanningssystemet løsninger er vanskelig å finne.

Vi har jobbet aktivt med å legge ut gode svar på FUGs nettside under overskriften: Ofte stilte spørsmål og har grunn til å tro at dette demmer opp for en del direkte henvendelser til FUG.

I tillegg er det mye generell informasjon på nettsiden om hva det innebærer å være foreldrekontakt, medlem av skolens rådsorganer, hvordan legge opp et foreldremøte, hva kan man ta opp i utviklingssamtalen osv. Mange foreldre finner den informasjonen de trenger her.

Foredrag

Det er FUG-leder som holder flest foredrag. Hun holdt 11 foredrag i egenskap av FUG-leder i 2009. De øvrige FUG-medlemmene holdt 24 foredrag totalt i perioden.

Sekretariatet holdt 27 foredrag i løpet av 2009.

FUG-medlemmene har måttet prioritere foredrag på kommunenivå for på denne måten å nå flest foreldre og ansatte i skoleverket. Sekretariatet har også holdt foredrag på enkeltskoler.

Tema har i hovedsak vært samarbeid mellom hjem og skole, med ulike satsningsområder og vinklinger innenfor dette.

FUG legger vekt på å konkretisere innholdet i samarbeidet. Ved at vi er resultatorientert og har utviklet verktøy for samarbeidet som er tilgjengelig på nettet, opplever vi at mottakere tar imot dette som nyttig. FUG formidler ikke bare at hjem og skole må samarbeide, men gir hjelp til hvordan.

Foredragsvirksomheten gjør at FUG blir kjent og bidrar også til at FUG får et inntrykk av hva som er viktige temaer for foreldre rundt i landet.

Foredragsvirksomheten og skoleringsvirksomheten reiser enkelte prinsipielle spørsmål knyttet til likebehandling. Det prinsipielle er knyttet opp mot kostnader for kommuner, kommunale foreldrutvalg (KFU), FAUer og enkeltskoler. Dess lenger unna Oslo eller utvalgsmembernes bosted foredraget skal holdes, dess dyrere blir det for bestiller. Dette medfører nok at Oslo-området vil ha en større tilgang til våre tjenester enn f. eks FAUer i Hasvik.

Lærerutdanningen

Det er av avgjørende betydning at lærerstudentene får kompetanse i kommunikasjon med foreldre og se på foreldre som en ressurs. FUG har hatt flere foredrag på lærerutdanningsinstitusjoner og møtt lærerstudenter og deres lærere. FUG har også hatt møter med Kunnskapsdepartementet når det gjelder forskrift til rammeplan for lærerutdanningene.

Del III Redegjørelse for hvordan informasjonsrollen er gjennomført

Utvikling av nye nettsider - Nettprosjekt 2009

FUG har to nettsider: www.foreldrenettet.no og www.fug.no. FUG vedtok i 2008 at FUG skal gå fra å ha to nettsider til ei nettside, dette ble gjennomført gjennom nettprosjektet i 2009.

Nye nettsider har vært et prioritert satsningsområde i 2009. Dette har tatt mye tid og har gått på bekostning av mye av det resterende kommunikasjonsarbeidet.

Følgende ble gjort i løpet av 2009 (stikkord):

- **Brukerundersøkelse** på nett – for å finne blant annet svar på: Hvilke brukere har FUG, hva ser de etter på nettsiden, hva ønsker de å finne, med mer
- **Utvikle struktur på nettet:** Wireframes og informasjonsarkitektur.
- **Nettstrategi:** Målgruppe, mål, innhold osv.
- Forslag på hvordan www.fug.no er strukturert og hvilke tema som framheves
- **Kvalitativ brukerundersøkelse:** 7 brukere testet ut ny struktur og ga tilbakemeldinger
- Ny informasjonsarkitektur og wireframes ut fra
- **Intranett:** Sammendrag fra workshop og forslag på projectplace som møtested mellom utvalg og sekretariat
- **Nettdesign:** Ut fra ny grafisk profil og universell utforming
- **Kravspesifikasjon** for ønsket nettside og publiseringsløsning ble utformet: Universell utforming, informasjonsarkitektur og wireframes, budsjett, funksjonaliteter med mer.
- Ute **på Doffin** – følge reglene for offentlige anskaffelser
- Fikk inn **15 tilbud**, som ble gjennomgått med eksterne konsulenter ved bruk av poengskjema. **Custom Publish** fikk best poengsum og ble valgt.
- **Overføring av innhold** fra gamle sider.
- Ny struktur på sidene førte til at mesteparten av stoffet måtte **overføres manuelt**, og arbeides med.
- **Innholdsmessige vurderinger** ut fra målgruppe, tilgjengelighet og FUGs mål med kanalen.
- Oversette noen av sidene til **engelsk og nordsamisk**
- **Publikasjonene** ble revidert og designet ut fra at de skulle være nedlastbare fra nett (og kunne skrives ut både i farger og i svart/hvitt).
- www.fug.no var klar til 04.01.10

Statistiske opplysninger.

Statistikken i forbindelse med våre to nettsted, www.fug.no og www.foreldrenettet.no, er hentet fra publiseringsløsningen imaker. Statistikken er ikke fullstendig og uttømmende, noe som gjør at man skal utvise en viss grad av forsiktighet ved tolkning og analyse.

I løpet av 2009 var gjennomsnittelig 4000 unike brukere innom www.fug.no i måneden, og 4700 unike brukere innom www.foreldrenettet.no i måneden, det vil si ca 9000 unike brukere i måneden (totalt 104400 unike brukere i året). På foreldrenettet er det i overkant av 5300 unike brukere for hver av månedene februar - mai, med nedgang i juli og i desember. Mars og november har de største toppene. Nettstedet www.fug.no har sine topper i mars, september og oktober, og en tydelig nedgang i juli, men ellers er besøket jevnt fordelt.

Hvilke sider besøker brukerne?

Ti på topp på www.foreldrenettet:

- FAU
- Foreldrekontakt
- IKT i utdanningen
- Opplæringsloven
- SU/driftsstyret
- KFU
- Mobbing
- Kampanjesidene (foreldresiden og lærersiden for 1. trinn, og welcome to school).
- Foreldrerådet
- IOP

Ti på topp på fug.no:

- Om FUG (diverse sider)
- Ofte stilte spørsmål (OSS)
- Materiell
- Bestilling
- Hjem-skole-samarbeid
- Samarbeid med skolen via IKT
- Kontakt
- Linker
- Pressemelding
- Foreldrekontakten (arkiv)

Mest populære publikasjoner er: Foreldre teller!, Stopp mobbing, Medlem av FAU og Foreldremøter.

Besøket på nettsidene viser at det fleste brukerne er ute etter spesifikk informasjon når de besøker våre sider, siden det er få av nyhetsartiklene som blir lest. På foreldrenettet vil de vite noe om de ulike rollene foreldre kan ha som tillitsvalgte i FAU, SU og KFU, og hva det innebærer å være foreldrekontakt. De er spesielt interessert i Opplæringsloven og hva Individuell opplæringsplan (IOP) er. Av de andre temaene som vi har lagt ut på nettet, er det mobbing som får flest treff sammen med kampanjesidene våre.

De som besøker fug.no ønsker å vite mer om FUG, finne svar via OSS (Ofte stilte spørsmål), og lese mer om hjem-skole-samarbeid og om foreldre i grunnskolen. De leter også etter andre interessante linker, hvilke type materiell FUG har å tilby og hvilke pressemeldinger som ligger ute.

Mediekontakt 2009

FUG har i 2009 hatt rundt 60 mediehenveler og rundt 10 egeninitierte henveler.

Mediehenvelene gjaldt lekser, lærere (læreres kompetanse, rett til utvisning), SFO (pris og innhold), mobbing, skolestart, inneklime, uro og bråk, HVP-vaksinen og foreldreskole. FUG satte fokus i sine initierte saker på lærere som dreper lærelysten, nytt mandat for FUG, foreldre som ikke makter å være foreldre, mobbemanifestet, info om utvalgsmedlemmene, med mer.

Mediehenvelene kommer stort sett fra riksmidier som Aftenposten, VG, Dagsavisen, P4, TV 2, VG, NTB og NRK. I tillegg er det henveler fra NRKs regionskontorer, Romerikes Blad, Fædrelandsvennen, Adresseavisa, Bergens Tidende og Moss Avis. Det er i hovedsak leder for utvalget som er ute i media, men for å gjøre FUG synligere i de ulike regionene, så har flere av utvalgsmedlemmene vært 1-2 ganger ute i media.

I sitt kommunikasjonsarbeid legger FUG også vekt på dialog og samarbeid med aktørene i utdanningssektoren. Både Utdanningsforbundet, KS, Skolenes Landsforbund og Skolelederforbundet har vært involvert i lanseringen og i utarbeidelsen av informasjonsmateriellet til skolestartkampanjen